

Nordisk Kongres 2017 i København

Tema: Nordiske kirkegårde – et sted for erindring nu og i fremtiden

Af Jens Dejgaard Jensen

Kirkegårdsleder, medlem af foreningen for Kirkegårdskulturs bestyrelse

Åbningsstalen ved Nordisk Kongres blev holdt af kirkeministeriets departementschef Christian Dons Christensen, her flankeret af Den Kongelige Livgardes Tambourkorps. Foto: Lene H. Jensen.

Lars Forsberg, Danske Stenhuggerier, fik 2. præmie i gravmindekonkurrencen for "Huset" – et modulopbygget monument, der kan varieres på talrige måder. Foto: Jens Dejgaard Jensen.

Foredragene på Nordisk Kongres¹ kredsedede om kirkegårdens betydning for de levende, og hvordan vi, der endnu ikke er flyttet ind på kirkegården, kan bruge den.

Åbningsforedraget "Nordens kirkegårde set i et reformatorisk lys", ved biskop Elof Westergaard, slår temaet an med konstateringen af, at vi efter reformationen ikke skal bekymre os om vore dødes fremtid – de er i Guds nådige hænder, og det kan vi ikke påvirke med køb af aflad. Fokus på kirkegårdene ændrer sig fra at være på de døde til at være på de efterladte. Foredraget kan læses andetsteds i dette årsskrift.

Allerede i velkomsttalen ved departementschef i Kirkeministeriet, Christian Dons Christensen, bliver der nævnt eksempler på, hvorledes kirkegårdskulturen kan være for borgerne i almindelighed: Den populære kirsebærallé på Bispebjerg Kirkegård, hvis blomstring tiltrækker tusindvis af besøgende. Men også hvorledes kirkegårdskulturen udfordres – og udvikles – af nye brugere. Søren Egemar Knudsens erfaringer med sine besøg sammen med børnene ved hustruens grav peger på, at kirkegårdene skal være opmærksomme på nye ønsker og behov fra brugerne.²

Helena Nordhs forskning ved Norges Miljø og Biovitenskabelige Universitet viser, at der i kirkegårdenes fascinationskraft indgår mange elementer, landskabelige, botaniske, kulturelle – og psykologiske, her er muligheden for at besøge de døde og reflektere over tilværelsen. Samt at der er betydelig fokus hos planlæggere i mange lande på at fastholde disse kvaliteter – og udbygge dem til bredere folkeligt og rekreativt brug. Det får vi måske at se i Järva ved Stockholm, hvor arkitekt Kirsten Jensen sammen med kollegaen Poul Ingemann har vundet en arkitektkonkurrence om et 43 ha stort område, hvor et antal gravgårde ifølge projektet indgår i

landskabet i stedet for at blive samlet i et hegnet område – de skal være en naturlig del af et samlet grønt, rekreativt område for nabobebyggelserne. Derefter kan vi rejse til Finland, hvor kirkegårdschef Pekka Leskinen har udarbejdet et katalog over kirkegårdens mange interesser og mulighederne for oplevelser, som kan forenes med kirkegårdene – skakspil og petanque – korsang og gymnastik/yoga – sorggrupper og diskussionsfora – frivilligt kirkegårdsarbejde og botaniske rundvisninger – mobilrundvisninger (kunst/arkitektur/historie/natur...) og orienteringsløb – legeplads og søndags-skole – teater, folkedans og arbejdende udstillinger – litteraturkreds og kunstudstillinger – forårskoncert, høstkoncert og de smukkeste julesange – fortælling om gamle dage, drikke kaffe sammen og fejre fødselsdage – der skal være plads til hunde/kæledyr – café og picnic – cykeludlejning, leje af el-køretøj og transport til/fra kirkegården – kirkegården skal summe af liv! Det kan vi så forsøge at forene med fremtidsforsker Marianne Levinsens analyse, der bl.a. handlede om udviklingen i befolkningens syn på døden og ritualerne. Ifølge oplægget kan kirkegårdene godt forberede sig på, at de kommende brugere af kirkegården i højere grad sætter fokus på individ og det nære i stedet for fællesskabet og systemets tilbud. De vil også efterspørge ekspertvejledning og højt serviceniveau, når døden kommer – døden er noget helt unikt, man sjældent oplever! Og de har tid og råd til at iscenesætte dødsfaldet, og ind på scenen kommer også det, man kan lide fra andre kulturer og religioner.

Ud over gode foredrag havde kongressen udstillere, der leverer produkter/services til branchen, en gravmindekonkurrence og ekskursion til Bispebjerg og Gladsaxe kirkegårde. Det hele blev festligt sat i gang med piber og trommer af Den Kongelige Livgardes Tambourkorps – og smukt afsluttet med Holmens Kirkes Kantori og Barokensemble i Garnisons kirke. Ca. 450 deltagere fandt vej til kongressen.

Besøg på Gladsaxe Kirkegård. Foto: Jens Dejgaard Jensen, 2017.

Noter

- 1 Foredragene på kongressen findes på <http://nfkk.eu/aktiviteter.html>
- 2 *Kirkegården* nr. 4, 2017.